

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

Chanuka

Irtá: Ujvári Péter

A világosság ünnepe szenteli meg ma a zsidóság.

Minden erő a világosságból táplálkozik. Ez az ősforrás. De minden erőfeszítésnek is az utolsó célja az. Ez az őstörvény. Semmisen olyan érthető és semmiben sincs annyi szuggesztív rendszítés, mint abban az isteni akarában, hogy legyen világosság. Legkorábban ezt értette meg az ember és legkésőbbén ehhez jutott az emberiség. A napot mindig áhította az emberiség, a tűzmadók imádták is, de mindig felték is tőle. Mert udvara van és nem egyedül jár. A világosság sohasem csak világosságot jelentett. Jelentett mást is, ami a fénynek ikerestvére. Jelentett jogot, igazságot és szabadságot. Jelentett testvériséget és egyenlőséget. Szeretettel jelentett, amely mindent magába ölelt.

A világosság, amely cél és ősforrás, a küzdő haladás katakombáiban, a várók és áldozók oltárain szimbólummá lett. Az eszmék szimbólumokba öltöztek. Vannak célok és igazságok, amelyeket az emberiségnek csak fátynál mögött mert megmutatni a haladás. Nem minden kor bírja el az új eszmék fényözönyt: nem bírhat el minden eszmét sem. A legemberibb és a legtermészetesebb egyének előtt torpan meg legtöbbször az értelem, amelyet a hagyomány, a halálfelet és a lustaság megrontott. Az új formák új lehetőségeket és új törvényeket hoznak, a multba kapaszkodó óvatosság ebben nem a kényszerű fejlődést látja, hanem a torradalmi kirobbanást, amitől félni kell. Az eszmék hirdetői ezért a szimbólumok fátynálval támaszkodnak az új igéket. A szimbólum elég attetsző arra, hogy megsejtesse az alatta izzó új formát, de arra meg, hogy elleplázza, ami tulajdonoson újserű, elég sűrű.

A zsidóság, amely legelőször hirdette meg a világosságot, szimbólumnak is legtöbbször használja. Népi életének gyönyörűen színes világában oltartüzek égnek, gyertyák lobognak, mécsesek világítanak. A legemberibb és a leg-történelmibb gondolatot fényjelzésekkel vetíti bele a lelkekbe. A szombat szépségét lángirással rajzolja bele a vallásba. A halál fényesége mécses fényével fehéríti meg a kegyeletet. A szabadságot, a megváltást, a nemzeti megújítást megint csak a világosság szent hieroglifáival írta meg a zsidó történelem.

Chanuka a világosság ünnepe. Ezt a világosságot a Makkabiak idejében a zsidó erő és a zsidó hősiesség gyújtotta meg, abban hát a fénynek minden szíárnyalata káprázódik. Mert a zsidó elmének a világosság haladását jelent, a haladás szabadságot, a szabadság jogot és igazságot és mindez összevéve munkát jelent. A hithűség és a nemzeti öntudat leg-szebb csodáit akkor művelte. A harc és a munka gondolatát sarjasztotta ki a népből. Harcolt a szabadságért, aztán épített, hogy a szabadság templomában lerombolhatlan oltárok mellett vallhassa örökéletű zsidóságát.

A makkabiak gyújtották meg a cioni gondolat első szikráját. És e szikrából kihasadó kettős fénykálász egy csokorba ok kötötték. A cioni gondolat harcot és munkát jelent.

Ezt a gondolatot kell belerögzíteni a zsidó öntudatba. A zsidó felszabadulás építést, alkotást, munkát jelent. Ezt a gondolatot kell belerögzíteni a nemzsidók öntudatába is. A zsidók nemzeti élete nem fenyeget más nemzeti életet. A zsidóságnak a világ munkáregyeteméből való részleges kivonása nem azt jelenti, hogy

munkaenergiát vonnak ki belőle, mert a zsidó nemzet nem ajándékképpen akarja a szabadságot, hanem úgy, hogy ő maga akarja azt a nemzetek szabadságából kiépíteni.

Szabadságon, jogon, önállóságon túl a cionizmus munkát jelent. Az eszmének ez a tűzmagja, a többi csak kisugárzás. Az alkotás principiuma érzik a cionizmusban, épen úgy, mint a makkabeus felszabadításban. Szabadok akarunk lenni, nemzeti életet akarunk magunknak kiharcolni, de csak azért, hogy dolgozhassunk.

A zsidó nép nemzeti felszabadítása tehát nem csupán a zsidó nép érdeke, de minden más népé is, amely érzi, hogy mennyi szentséget sürített be a munkába a haladás gondolata. A zsidó nép egyszer már ömagáért is

dolgozni akar, ezt a jogot nem vonhatja meg tőle sem a testvérnépek önzése, de még a saját vérenek lázadó sem. A nemzetek új feladatok előtt állnak, a népek az életlehetőségek új törvényei alá állítják fejlődésüket. Ebben a hatalmas erőfeszítésben nagy munka vár a zsidóságra. Amde a diaszpórában csak segítő és megtámasztó lehet. Roppant nagy jelentősége van ennek is, de ez nem meríti ki azt a feladatot, amit önmagukat megérző népektől vár az emberiség. Minden nép az egész emberiségért csak akkor dolgozhat, ha első sorban magáért dolgozik. A cionizmus erre serkenti a zsidóságot. A cionizmus szabadságában az általános szabadság gondolata lán-gol. A teljes szabadság, amelynek szimbóluma a világosság.

Küszöbön a demokrata pártok megegyezése

A miniszterelnök programja — Averescu kiáltványa — Flondor és Marghiloman megegyeztek

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A kormány tárgyalásai, amelyeket a parlamenti többség megszerzésére irányulnak, még mindig nem vezettek eredményre, sőt a megegyezés reménye egyre csökken. A miniszterelnök mégis folytatja megkezdett munkáját és mindent elkövet, hogy a királytól kapott megbízatásának megfeleljen.

A miniszterelnök fogadta tegnap Paukerov Leonardot, a Román Távirati Iroda igazgatóját, Xeniu munkügyi miniszter társaságában a következőket mondotta:

— Az új kormány minden erejével azon lesz, hogy az összes politikai csoportok erejét és támogatását maga köré gyűjtse, mert

nem akar pártkormány maradni.

Azt hiszem, hogy Erdélyt első sorban az érdeklí, hogy az összes megyék és törvényhatóságok élére erdélyi prefektusokat fogunk kinevezni. Ezt nem szabad úgy tekinteni, mintha koncesszió akarna lenni, hanem ez egyszerűen logikus felismerése annak, hogy az erdélyi származásuk legjobban ismerik az ottani állapotokat és az erdélyi lakosság szokásait és erkölcsait. Mindent megteszünk abban az irányban, hogy az erdélyi közigazgatást megjavítsuk és az onnan eredő jogos kívánságoknak eleget tegyünk.

— A közvélemény általában meg van győződve, hogy a kormány csak egy hónapig marad meg. Mivel lehetne megengatni ezt a véleményt? — kérdezte az újságíró.

A kérdésre Xeniu miniszter válaszolt:

— A jelenlegi kormány a kormányzás nehéz feladatát csak azért vállalta, mert nem térhetett ki a kötelesség vállalása elől. Az Averescu kormány, amely meglepő biztossággal halmozta egymásra a hibákat, kénytelen volt lemondani, mert nem bízott már benne sem a korona, sem az ország, hiszen a legutóbbi időszaki választásoknál a kormány összes jelöltjei megbuktak. A parlament elnapolása folytán rendelkezésünkre álló egy hónap folyamán minden igyekezetünkkel törekszünk meggyőzni a politikai köröket, lépjenek be a kormányba és

folytassa a parlament törvényhozó munkáját.

Ha ez sikerülni fog, úgy az országnak lesz haszna belőle, mert más politikai belátással bíró kormánya lesz, mint az előző és többek között meg fogja oldani a választói jog reformjának problémáját, amit az egész ország vár. Ha nem fog sikerülni mindenképpen a helyes véleményre rábírni, akkor újból megnyílik az út az utódok számára és megkezdődik a tülekedés.

— Mit fog tenni a miniszterelnök, hogy a román valuta újból emelkedjék?

— Ha a külföld bizalma Románia iránt meg-ingott, úgy annak feltétlenül a rossz kormányzás az oka. Hiányzott a gazdaságosság a pénzügyelés-nél és a készpénzszelvényekkel szemben a kellő gondosság. Az új kormánynak — fejezte be Take Joescu — haladéktalanul hozzá kell látnia az előző

kormány nagy hibáinak reparálásához és akkor valutánk is újból meg fog szilárdulni, mert szerintem a valuta nem egyéb, mint a bizalom tükré.

Averescu kiáltványa

A többségi néppárt azonban egyáltalán nem mutat hajlandóságot a közeledésre és bár néhány beszarabiai képviselő kilépett, a párt nagy többsége kitart Averescu mellett. Averescu, aki megvan róla győződve, hogy a kormány vállalkozása meggyőző és hamarosan új választásokra kerül a sor, manifesztummal fordult az ország lakosságához.

A néppárt, amikor hatalomra jutott — kezdte a manifesztum — nehéz örökséget vett át. A liberálisok öt évi szerencsétlen kormányzása a régi királyságban mindenütt ellentéteket szított, a csatlót területeken pedig még nem kezdődött a közeledés az anyaországhoz. A városokban nagy volt a bizonytalanság, a falvakban a felfordulás. A közlekedés teljes lezűlésben volt.

Majd felsorolja, hogy mit tett a kormány a rend helyreállítás terén, továbbá a gazdasági és szociális téren és az állami élet minden ágazatában. A kormány legfontosabb ténykedése az agrárreform volt, mely

földhöz jutatta a falu népét.

A kormányra még sok fontos munka várt, melyhez a parlamenti ülészek megnyitásokor hozzá is akart fogni.

Az ország élére azonban most olyan emberek kerültek, akik az elmúlt idők elkáptt utódai.

Nekünk azt hoztak fel bűnül, — folytatja a manifesztum — hogy a néppárt veszélyes egyezményt kötött a patasztpárttal, a választói jogra vonatkozólag. A választójogot a király 1917-ben a fronton ígérte meg. Mi ezt akartuk megcsinálni. Egy kis politikai társaság, a liberális párt amely a néptömegek nagy ellensége, nem tud a választói joggal megbáratkozni. Ezek az emberek attól való félelmükben, hogy

igasságos választójog esetén sohasem jutnak többséghez,

sőtét ármánykodással rendezték a történeteket. Hatalomra akartak jutni, hogy azután dekrétumokkal csináljanak erőszakos választásokat. Bárholgy fejlődjenek az események, a néppárt rendíthetetlenül áll a helyén. A liberálisok azt akarják, hogy az ország népe, mely minden hatalom kuforrása, épu gy mint eddig játékszer legyen egyes politikai sarlatánok kezében. A néppárt tiszteli az alkotmányt és bizalommal van a korona iránt. Nagy és szent harc kezdődik most, melyet a választók fognak eldönteni

Flondor és Marghiloman megegyeztek

Az ellenzéki blokk megegyezése — mondják beavatott körökben — küszöbön áll. Nem a régi nemzeti föderáció megújításáról van szó, hanem olyan egyesülésről, amely a jelenlegi parlamentben többséget jelent és az eset-

leg belővetkező választásokból is nagy többséggel kerülne ki. Flondor tegnap Marghilmannal a konzervatív-progresszívok vezérével jutott megállapodásra. A helyzet kulcsa jelenleg az erdélyiek kezében van, akik azonban nem tudnak ilyen gyorsan határozni, mert tartanak a liberálisoktól. A koncentrációs kabinet elére a demokrata blokk nem Flondort, hanem

Maniut kívánja. A tárgyalások taktikai okokból még tartanak.

Flondor és Vajda ma hosszabb tanácskozást folytattak egymással. A nemzeti párt a semleges kormányt olyanformán óhajta, hogy csak a miniszterelnök és esetleg a belügy-miniszter legyen politikus, a kormány többi tagja hivatalnokember legyen.

„Szeretnék Romániából Svájcot csinálni”

Caius Brediceanu erdélyi miniszter nyilatkozik az Uj Kelet munkatársának az erdélyi minisztérium közjogi helyzetének megszilárdításáról, az egységesítésről, a nemzetiségi kérdéssről és a cionista munkáról

Bukarest, december 22. Brediceanu Caius erdélyi miniszternek még nincsen hivatalos helyisége. A lakásán kerestem fel, ahol a falakon összegyűjtötte eddigi pályafutásának, különösen párisi tartózkodásának emlékeit. Mint régi ismerőst, szívélyesen fogadott. Örömet fejezte ki, hogy az Uj Keletnek a zsidókérdésben újból nyilatkozhat. Első kérdésem természetesen az volt, fentartja-e az akkori kijelentéseit?

— A legteljesebb mértékben fentartom, minden változtatás nélkül aláírom, mert az elmúlt év tapasztalatai csak megerősítettek akkor vallott felfogásomban.

— Megmarad-e az erdélyi minisztérium eddigi szervezetében?

— Okvetlenül változtatni és bővíteni akarok rajta. Eddig az erdélyi minisztérium ügyeit minden hivatalnok apparátus nélkül bonyolították le. A következők megmutatták, ma már ez lehetetlen. Mindenekelőtt a minisztériumnak helyiséget keresek és egyelőre egyenlő tisztségűvel megalapozom a minisztérium rendszeres ügymenetét.

Az erdélyi miniszter közjogi helyzete

— Változik-e az erdélyi miniszter közjogi helyzete?

— Egyelőre nem akarom ezt a kérdést érinteni. Mindaddig, míg kormányunkból alkotmányos többséggel rendelkező faktor nem lesz. Ha ez megtörténik és az erdélyi nemzeti párt, amelynek tagja vagyok, aktív részt vesz a kormányzásban, a nemzeti párt feltétlenül közjogilag jobban körvonalozott és garanciákkal ellátott hatáskört fog biztosítani ennek a minisztériumnak. Véleményem szerint a leghatásosabb biztosíték az lenne, ha az Erdélyre

vonatkozó összes kormányzati aktusok az erdélyi miniszter ellenjegyzésével történnének.

Az első intézkedések

— Mik voltak a miniszter ur első intézkedései hivatalbalépése óta?

— A volt kormány egyik legnagyobb represszív jellegű intézkedése, am lyeket nyugt-európai gondolkodással nem tudtam összeegyeztetni, megszüntettem. Így például Harabasa lugosi polgármesternek alaptalan felfüggesztését rögtön visszavontam.

— Kinevezte a kormány Erdélybe új prefektusokat?

— Ez nincs szándékunkban, mert hiszen egyszertárunk egyelőre csak harminc napra van biztosítva. Legfeljebb néhány, hivatását kellőleg betölteni nem tudó prefektust fogunk adminisztratív szempontból kicserélni.

— Mi a kormány általános politikai programja?

— Nagyon rövid. A közvéleményt két kérdés érdekli. Az adóreform és a választói reform. Ezt a két aktuális kérdést akarjuk megvalósítani. Ami az adóreformot illeti, az adóvallomások betérjesztésére valószínűleg újabb rövid terminust tűzünk ki. A vagyonadó bevezetését egyelőre elhalasztjuk. Az a szándékunk, hogy a törvényhozás döntsön ebben a kérdésben. Meg akarjuk valósítani a választójog reformját, egységesen, az egész országra. Ezzel misszióink befejeződnek. Hogy ki fogja az új választásokat ennek a választójogi törvénynek az alapján lefolytatni, az a korona elhatározásától függ. Reméljük, hogy harminc napon belül, programunk megvalósítása céljából, megszerezzük a parlamenti többséget.

— Mi a miniszter ur felfogása a nemzetiségi kérdésben?

— Kérem, ismétlje meg azt, amit már tavaly mondtam:

Szeretnék Romániából Svájcot csinálni,

olyképen, hogy az ország minden fiát első sorban az államhoz, másodsorban a fajhoz és a nemzetiséghez való érzés hassa át.

— Mi igaz a perszónáluniora vonatkozó hírekben?

— Nincs román ember, aki ezeket a híreket komolyan venné. Dinasztiánk teljesen nemzeti.

— Van-e tudomása a miniszter urnak arról, hogy Erdélyben nagy az elégtelenség egyes közigazgatási és igazságügyi intézkedések miatt?

— Első lépésem ezirányban az lesz, hogy Kolozsvárra utazom és a helyszínen a legteljesebben informálatom magam. A bírának, az esküt nem tett ügyvédeknek, a hivatalnok karnak a sérelmeit meg fogom vizsgálni és a legsürgősebben fogom orvosolni.

Az egységesítés

— Mi az álláspontja a miniszternek urnak az adminisztratív és a törvénykezési unifikáció ügyében?

— Az elisietett unifikációt határozottan károsnak tartom. Ebben a kérdésben szörül-szóra azt vallom amint Scher elzászi képviselő fejtett ki felszólalásában a francia kamarában és amely az egész francia közvélemény tetszésével találkozott. A legmosszerű módon respektálni kell a csatolt területek polgárainak a különálló multból fakadó érzékenységét.

— Ezután megkértem a minisztert, hogy a zsidókérdés aktuális problémáiról is nyilatkozzék.

A második cionista konferenciáról

— A második cionista konferencia a legjobb impressziókkal töltött el. A zsidó érzés e szép recesszánszának határozottan örülök. Szívesen látám, minél előbb, a zsidó nemzetiség számarányának megfelelő képviseletét a parlamentben. Fontosnak tartom egy kongresszus összehívását a hitközségi kérdések egységes rendezése céljából. A héber nyelvnek és irodalomnak, valamint a keleti nyelveknek egyetemeken tanszéket kell felállítani. Bár csak mielőbb nekünk is lenne egy Goldzieher Ignácunk. Végül érdeklődtem a miniszternél, nem veszi-e ross néven, ha megkérdem, nem lep-

Der Dybuk

(S. Anski drámája a berlini jiddis színházban)

II.

Lea bejön a zsinagóga néhány asszony kíséretében. A templomszolga megigérte neki, hogy megmutatja a régi himzett törökpenyvéket. Kiveszik a szent ládából a törökpenyvéket. Az asszonyok megcsókolják a köpenyvéket, melyekbe a Tóra mint valami király fél van öltöztetve és megcsudálják a szép himzéseket. Chanan és Lea csak néhány halk szót váltanak. A szigorú erkölcs tiltja, hogy fiatal leány fiatal férfival beszélgesse. „Visszatértél?” — kérdezi Lea. „Igen” válaszol Chanan. Ez az egyetlen dialógus, mely a két szerelmes között lefolyik az egész dráma menetében.

Az asszonyok elhagyják a zsinagógát. Közvetlen utánuk megjelenik Szender. Nagyon jó kedvében van és hírül adja, hogy a lányát eljegyezte. Az eljegyzést csak nehezen lehetett megcsinálni, a vőlegény apja nagy hozományt követel, de valahogyan mégiscsak megegyeztek. Chanan mindezt hallgatja. De ez a sorscsapás teljesen készületlenül találja, minthogy minden oka megvolt a reménykedésre. A bűjtölésekkel és önkínzásokkal elgyöngített testnek nagyon sok ez a hirtelen csapás, a szív felmondja a szolgálatot és Chanan holtan rogy össze.

A második felvonásban kellene Leának a vőlegényével, akit az apja kikeresett és kialakított részére, menyegzőjét megtartani. A városka telve van vidám élettel, lakzis zenészek vonulnak keresztül az utcákon. De a menyasszony komoly és halovány. Apja meghagyja neki, hogy menjen a temetőbe, — mint azt már

ősrégi szokás megkívánja — és hívja meg halott édesanyját a menyegzőre. Miközben Lea készülődik, hogy kimenjen a temetőbe, titkon megvallja öreg dajkájának, hogy még másvalakit is meg akar hívni a lakodalomra, — valakit, aki ezen az éjszakán megjelent neki álmában és kérte őt, hogy hívja meg. Valakit, aki szintén kint alszik a temetőben és aki nem tartozik a rokonai közé. Az öreg óva inti, hogy ne tegye ezt és figyelmezteti a gonosz szellemekre, akik mindenütt elrejtőznek és mindenütt el vannak temetve és csak arra várnak, hogy rárontsanak az élő emberekre. Alig tért vissza a két asszony a temetőből, maris zene jelzi a vőlegény megérkezését. Nagy kísérettel jön Lea, a menyasszony, apjának háza előtt egy székre rogy.

A vőlegény hozzálép, kezében fátölkendőt tart, mely arra való, hogy a menyasszony arcát elfődjék vele. Abban a pillanatban azonban, amikor a menyasszony arcát elakarja fődni, Lea kitépi a kezéből a kendőt és úgy kiáltja feléje: Nem te vagy az én vőlegényem! És hirtelenül egy idegen férfihang szólal meg Lea szájából: „Ti eltemettetek engem! De én visszatértem az én jegyesemhez és nem megyek el mellőle.” A körülállók iszonyodva döbbennek vissza. „Jámbor követ” megszólal: Egy Dybuk szállta meg a menyasszonyt!

A kétségbeesett apa leányát a közeli nagyvárosba viszi rabbi Azrielhez, a környék chaszid papjához. Rabbi Azrielnek hatalma van a jó és a gonosz szellemek fölött. Leát az agg rabbi elé veszik. Azriel először azon fáradozik, hogy rábeszéléssel hasson a Dybukra és a Tórára való hivatkozással bizonyítja be,

hogy neki mint halottnak nincs joga ahhoz, hogy egy élő hajdon testébe költözzék. „A mindenható Isten nevében parancsolom neked, hogy szállj ki a leány testéből!” A Dybuk Lea elváltozott hangján felel: „A mindenható Isten nevében kötöttek egybe engem az én jegyesemmel és nem válok el tőle mindörökké.” Erre a rabbi készüléket tesz a leghatalmasabb varázsszövegekre, de mielőtt még alkalmazná őket, megkísérli, hogy a vitát jóindulatban oldja meg.

Ez a megoldás egészen különös természetű. Rabbi Azriel kiküldi a szolgáját a temetőbe, ahol Niszennek, Chana apjának sírja van és a halottat törvény elé citalja, hogy lefolytassa ezt a pört, mely Niszen között és Leának apja, Szender között áll. Következik a legkülönösebb törvényszéki tárgyalás, mely egy élő és egy elköltözöttnek lelke között dönti el az igazságot. Niszen lelke ugyanis ugylátszik engedett a meghívásnak. Legalábbis a rabbi előadja vádbeszédét Niszen ellen. Viszont a halott Niszen megvádolja Szendert, hogy önzésből és a gazdagág szeretetéből megszegte a szavát és megsemmisített egy fiatal életet.

Megölte Niszen fiát és magának Niszennek emlékezetét is kitorlőlte az élő sorából, minthogy fiának halála után nincsen már senki sem, aki a halotti imádságot, a kaddist elmondja az apáért. Szender lelkiileg összetörve alig-alig kísérli meg, hogy a halott vádjai ellen védekezzen. A rabbi meghozza az ítéletet: Szender köteles vagyonának felét a szegények között kiosztani és egész életében szentnek tartani Niszennek és fiának halála napját, úgy, mintha a saját gyermekeinek ha-

te-e meg, hogy ilyen fiatalon miniszter lett.
— Hiszen az ugrás nem volt olyan nagy,
— válaszolta kedvesen a miniszter. Voltam
már külügyi államtitkár Vajda mellett, legutóbb
pedig meghatalmazott miniszter a külügyi-
minisztériumban. Különbözik pedig rabbi Akibával

tartok, aki szerint „En chadas, tachat hasemes.”
— „Nincs semmi új a nap alatt.”
A héber idézet után melegen megrázta
a kezemet, kimentette magát, amiért a be-
szélgetést meg kell szakítania, de sűrűsége
a minisztertanácsba birták. Dr. Singer David.

Brediceanu miniszter a zsidókérdésről

Caius Brediceanu erdélyi miniszter buka-
resti munkatársunknak adott nyilatkozatában
hivatkozott arra az interjura, amelyet 1920
november 9-én közölt az Uj Kelet tőle. Nyilat-
kozata kiegészítésül tehát itt közöljük azokat
a kijelentéseit, amelyeket a zsidó nemzetiségi
politika aktuális kérdéseiről annakidején
mondott:

— Én a zsidóságot nemzetiségnek tekin-
tem — mondotta — és ezt tartom az egye-
déli helyes álláspontnak. Az állam szempont-
jából azonban nem vélem szükségesnek meg-
akadályozni azoknak a csoportoknak az asszim-
ilációját, akiknek meggyőződésével ez ösz-
szeszer.

— Mi a véleménye a zsidó minisztérium
felállításáról?

— A magam részéről is belátom annak
szükségességét, hogy a kormányzat külön ága
foglalkozzon a nemzetiségek és ezeken belül a
zsidó nemzetiség ügyével. Ez elképzelhető a
már létező minisztériumok (belügy vagy kül-
tuszminisztérium) keretén belül, de megoldható
az újonnan felállítandó nemzetiségi minisztérium
megszervezésével is.

— Mi a véleménye a cionista program-
ról? — kérdeztük.

— A cionizmus programjában az állam
nem találhat semmi kivételt, sem Palesz-
tinára, mint a zsidóság nemzeti otthonára vo-
natkozó részében, sem pedig annak egyéb, kü-
lönösen kulturális követelményei ellen. Ami a
Palesztina újjáépítésével kapcsolatban megindult
kivándorlási mozgalmat illeti, annak megszer-
vezését fontos feladatnak tartom. Ennek veze-
tése természetesen teljesen zsidó kezébe
adandó és a vezetőség az állam hatóságai ré-
széről a szükséges támogatásban részesendő.

— Mi a véleménye az autonómiáról?

— Okvetlenül megvalósítandónak tartom
az öszsz-zsidóság egyházi autonómiáját és ezzel
kapcsolatban a kulturális intézmények autonó-
miáját. Ami a politikai autonómiát illeti, az
egységesen oldandó meg az öszszes nemzeti-
ségek részére. Ennek megvalósítása a községi,

vármegyei és állami életben különbözőképen
lehetséges. Főkövetelményül azt állítom fel,
hogy Nagyrománia minden egyes polgárának
ugy emberi, mint állampolgári és nemzetiségi
jogai oly kiterjedt védelembe és elismerésben
részesüljenek, hogy soha annak szüksége fel
ne merülhessen, hogy valaki kénytelen legyen
a nemzetközi fórumokhoz fordulni.

— Amennyire a jogszolgáltatás egysége
és az országos közigazgatás magasabb szem-
pontjai megengedik, az egyes nemzetiségek-
nek meg kell adni azt a jogot, hogy minden
hatóságnál, ahol a közvetlenség elve nyer
alkalmazást, saját nyelvükkel éljenek és lehe-
tőleg az elintézés is ezen a nyelven történ-
jék. Ez az elv megkívánja azt, hogy nemze-
tiségi vidékeken olyan tisztviselők alkalmaz-
tassanak, akik az illető nemzetiség nyelvét
beszélik.

— Hogyan vélekedik arról a mozgalom-
ról, amely Nagyrománia egész zsidóságát egy-
eséges szervezetbe kívánja tömöríteni nemzeti
alapon?

— Ennek a fennálló törvények alapján
semmiféle akadálya nincs és senkinek ez ellen
kitógása nem lehet.

Befejezésül még ennyit mondott:

— Én a zsidó pszichét meg tudom ér-
teni. Két évig magam is zsidó iskolába jártam.
Hisz mi románok mindannyian elmondhatjuk
azt, amit önök zsidók husvétkor, felszabadu-
lásuk ünnepén szoktak elismételni: „Avadim
hajinu le Farao.” (Rabszolgái voltunk Pha-
raonak.)

Igy körvonalozta álláspontját a zsidóság-
gal szemben a román közélet e jelentékeny
reprezentánsa, akinek politikai működése an-
nakidején elismeréssel találkozott a kormány-
zat legfőbb tényezői és az udvar részéről is.
Dr. Brediceanu Caiusra, aki a nagyhirű Bre-
diceanu Coriolan fia, Románia politikai életé-
ben még jelentős szerep vár. Egyike ama kevés-
számu román politikusnak, aki a zsidó kér-
déssel és annak modern eszmekörével behatóan
foglalkozott és azt közelebbről ismeri.

lála napja volna. De a halott Niszenről úgy
rendelkezik a rabbi igazmondása, hogy köte-
les Szendernek megbocsátani és hogy köteles
atyai hatalmával ráparancsolni a fiára, hogy
hagyja el Szender leányának testét. A halott
látszólag nem fogadta el az ítéletet és meg-
bocsátás nélkül távozik. Mert amidőn Leát
újra bevezetik és a rabbi újból felszólította a
Dybukot, hogy hagyja el a hajadon testét, a
lélek így válaszol Lea szájából: Nem akarok
kimenni. Nem marad tehát más hátra, mint a
legerősebb eszközök használata. Sófáhangok
között fehér halotti ruhákkal és fekete gyer-
tyákkal a legnagyobb erejű szent szavak al-
kalmazásával birkózik a rabbi a Dybukkal.
Ennek az ostromnak a lélek többé nem tud
ellentállni. A rabbi parancsoló szavára elhaló
hangon válaszol: Megadom magamat.

Most aztán a rabbi rendelkezésére elő-
kezzák a vőlegényt, akit Lea apja választott
ki. De a vőlegény most sem tudja menyezeti
alá vezetni menyasszonyát. Chanan szelleme
eltávozott ugyan Leából, de szerelmesének kö-
zelében maradt. Nem tudja szerelmesét el-
hagyni és ha el kellett is szakadnia a testétől,
most a lelkével akar egyesülni. Chanan szel-
leme hívja a menyasszonyt: Jer velem, így
suttog halk szellemhangon. Lea örömmel ug-
rik fel: Megyek veled! Odakünn közeledik
már a vőlegény, az élő, a nászmenettel. De a
szellemvőlegény megelőzte. „Elkészt” — mondja
Azriel, aki elsőnek lép be a szobába és ráha-
jel a halott menyasszonyra.

Elképzelhető, hogy az a dráma arra a
közönségre, melynek tulajdonképpen írták és
mely maga is abban a szellemi atmoszférá-

ban él, amely a drámát megtölti, hatalmas
benyomást gyakorol. De a nyugateurópai né-
zőre is erősen hat az a művészet, amely a
darabban a látható és a láthatatlannal, a földit
a földöntulival így egymásba tudja szőni, erő-
sen hat, mert egy Isten kegyelméből való
költő műve, aki a nép babonáját poézisbe vál-
toztatta át és a szellemekről szóló háborzon-
gató históriáknak mélyebb jelentőséget adott.
A halott vőlegény; mondja borzongva a nép,
mint Dybuk szállja meg a menyasszonyt, akit
megtagadtak tőle. Igen, mondja a költő, —
mert a szerelem hatalma nincs határokhoz
kötve, a szerelem mindenhatósága tulszál az
élet határain és két szerető léleknek egy-
másbaolvadását még a halál sem tudja meg-
akadályozni.

A dráma mélységeihez hozzájárul az
előadás művészete, amelyet a berlini jiddis
színházban tapasztalhatunk. A berlini jiddis
színház a moszkvai híres színművészet nyom-
dokain halad. Az ember szinte csodálkozik,
hogy Berlinben éppen a jiddis színház az, amely
az előadás olyan céltudatos és átértett leegy-
szerítésével igyekszik a művészi hatásokat
elérni. Berlin legnagyobb színházainak művé-
szei bátran tanulhatnak a jiddis színészek-
től. A főszereplőkön kívül Szonja Alomis (Laa),
Moses Feder (a jámbor követ) és Chajim
Schneier (Rabbi Azriel) az egész művészi
együttes a legmagasabbfokú kulturigényeknek
felelt meg. A siker, melyet Anski darabja és
általában a berlini jiddis színház előadásai
napról-napra elérnek, nagyrészt az elsőrangú
színészek művészi készségének köszönhető.

Letartóztatták a Victoria- szalámigyar igazgatóját

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Nagy feltűnést keltett, hogy az ügyészség
letartóztatta Horváth Sándort, a Victoria-sza-
lámigyar igazgatóját. Xantopol főügyész-ho-
lyettes az Uj Kelet munkatársának a követ-
kezőket mondotta az érdekes esetről:

— Horváth Sándor igazgatót a bukaresti
népjóléti minisztérium megkeresésére tartózt-
tatta le az ügyészség, amely sikkasztással és
hülsen kezeléssel vádolja az igazgatót. A há-
rom hónapra megszabott vizsgálati fogzást
a vizsgálóbíró kérésére ma hosszabbították
meg. A hivatalosan megállapított hiány eddig
körülbelül kétszáz ezer lei s a kár megtérülé-
sének biztosítására a vizsgálóbíró Horváth
Sándor vagyonára bűnügyi zárlatot rendelt el.

A letartóztatás előzményei a következők:
A Victoria-szalámigyarat körülbelül két évvel
ezelőtt alapították s nemokára részvénytársá-
sággá alakult át, a bukaresti Banca Generala
finanszírozása mellett. Horváth Sándor, aki
egymilliókétszázötvenezer leit jegyzett, fő-
részvényese és igazgatója lett a gyárnak s
s mint ilyen, korlátlan hatáskörrel ruházták
fel. Horváth azonban nem volt megfelelő,
erőskezü ember ily felelősségteljes állás be-
töltésére. Jóhiszeműségével sokan és sokszor
visszaélték. Fokozta a bajt, hogy a vállalatnak
nem volt könyvelője, mert a bank nem volt
hajlandó alkalmazni s így a könyvvitelben is
állandó zavar volt. Megtörtént például, hogy
Horváth másfélmillió leivel bevásárlói kör-
ura indult s nagyobb mennyiségű élelmiszer
vett a gyár részére. Az egyes kiadási tétele-
ket nem jegyezte fel, később ellefejtette, az
állatok értéke közben csökkent és így keletke-
zett a hiány.

Moholean csoportvezető, a kolozsvári de-
tektívosztály egyik vezető tagja, aki az ügyész-
ség megbízásából hosszabb ideig nyomozott
Bukarestben, megállapította, hogy visszaélés
egyáltalán nem történt és Horváth egyáltalán
nem rosszindulatulag károsította meg a válla-
latot, hanem erélytelenségének és jóhiszemű-
ségének lett az áldozata.

A hiánynak úgy jöttek a nyomára, hogy
szeptemberben a gyár megszorult pénz dolgá-
ban, a kért kölcsönt a Banca Generala meg-
tagadta és elszámolást követelt. A rovancsolás
hir szerint 800 ezer lei hiányt állapított meg.
Horváth, akinek részvényei s magánvagyon
sokszorosán garantálja a hiányzó összeget
meg akarta téríteni a kárt, de a Banca
Generala sietve bünvádi feljelentést tett Hor-
váth Sándor ellen, akit vasárnap délelőtt az
ügyészség le is tartóztatott.

— Bukaresti divatlevél. (A szörmék)

A szörmék rendkívül magas ára megkésztette
az eleganciájukat. Mindenki szörmét vásárol, a
szabók alig készítenek ruhákat szörmé nélkül.
A szűcsök a legkülönbözőbb kombinációkat kreál-
ják. A legtöbb cég a breitsvancot vagy az asz-
trakánt fekete gyapjuszövetre alkalmazza olyké-
pen, hogy a nyakra széles szörmegallert, az újra
pedig, a könyvtől a kézfejig magas szörméke-
tyüt applikál. Nagyon divatos a világosszürke
gyöngygyapju-kabát, amelynek szörmegallérja,
testőrmansettája, „à la mousquetaire” és nyírt
nyulszörmébélése van. Sok olyan kabátot is látni
lehet, amely három részből van összeállítva, felül
krepből, derékban maulwurfból, az alsó része
pedig a kettőből kombinálva. „Fourrure de pré-
ference”-ként szerepel egy amerikai kis állatnak
a „taguan”-majomnak a bundája. (Olyasféle, mint
a róka, csak sokkal finomabb.) Azoknak, akik
nem áldozhatnak nagyobb összegeket, de mégis
akarnak valamilyen szörmét viselni, a szűcsök
kitaláltak a felkapcsolható szörmemansettákat.
Ezek kis, kerek szalagokhoz hasonlítanak, azzal
a különbséggel, hogy néha az oldalaknál keske-
nyebbek és csak a közepén érnek magasabbra.
Ilyenkor olyasféle az alakjuk, mint egy három-
szögnek. Rendszerint kreppe, vagy musszlinra
dolgozzák rá. A díszesen kiállított és nagyon
drága estélyi kapucnikát is egyszerűsítették, úgy,
hogy a kabátok gallérját a hát közepéig ovalalak-
ban meghosszabbították. Innen, hogy jobban un-
tasson, a kabát aljág selyem- vagy bársonyza-
lagot vezettek, amely bojthoz végződik. B. A.

HIREK

Gondoskodjunk az olajról

Nyolc napig égő olaj csudabetének évfordulóján ezer és egyszáz hadd legyünk újra betránykozott csudákkal eltelt jóllakottaknak és hadd kiáltuk oda a mi seregünknek: ti pedig legyetek mások, csudáknak örülők, de csudákra nem várók, istenben hívők, de csak magatokra számítók. Mert gonosz káromlás az, üzleti számításokba bevonni istennek szent nevét: öklözödjétek vele ha kell és ne feledjétek: csak az istent legyőző Jákobbal történnek igazán csudák és az áldást ki kell birkózni istentől.

Es chanuka csodáját is ki kellett birkózni istentől, Makkabeusok öklével, bajnokok vérével és asszonyok könnyével. És jaj azoknak, akik birkózás nélkül akarnak csodát, nekik nem a chanuka csodája, nekik csak a nyolc napig égő olaj csodája adatott. És ők örülnek neki és ők nem értik meg az olaj csodájának mély szimbólumát és így nem érzik keserű lealázó ízét. Mert két végtel találok minden igazságban és akik megértik, keserű azoknak az olaj csodája és mi megértjük és mi szégyeljük, mert az olajcsoda mélységes értelme ez: Nekünk elég volt nyolc napra.

Egyetlen korsó olaj, amit más mécses egy nap alatt emésztett volna fel, — a mi mécsesünknek nyolc napig volt elegendő. Bizony, hogy nem érti a csoda szimbólumát az, aki ennek csak örülni tud, mert sok benne a keserűség is. Hát alacsonyabb rendű-e a mi mécsesünk és kevesebb világosságot kell-e árasztania, hogy nyolc napig tengődjön azon, ami másnak egy napra elég? Nem csak ezt, — de ezt is kiéreztem én mindig a nyolc napig égő olaj csodájából.

Es jaj nekünk, ha nem értjük meg az igazságokban rejlt két végtel és gyerekszemmel örülni, csak büszkélkedni tudunk a nyolc nappal. Mert tetteinken érzik ez meg és magunk megalázásán. Már ugy megszoktuk, hogy csodamenőrának nézzük egész valónkat és a menőrának ugye kötelessége, nyolc napig égni egy napra valóból. Világosságot árasztó menőra a mi Tarbutunk és minden tanítója egy-egy égő kar a csoda-memórán. És ugye, hogy a mi memóránknak nyolc napig kötelessége égni és élni egy napra valóból. Jámbor csodavárók mondjanak pogánynak engem, én mindig valami keserű ízt éreztem ki a nyolc nap csodájából és megalázást és veszedelmet. Én ugy érzem, hogy jaj nekünk, ha követeljük a csodát. A csodát, az áldást ki kell birkózni, ha istentől, — ugy ahogy Jákob ösünk tette, ha magunkból, ugy, ahogy mi akarjuk. Nem a hit meghazudtolása ez és nem káromlás.

Gondoskodjunk a nyolc napi olajról és higgyünk benne, hogy a mi menőránk egy napi olajjal is nyolc napra való tudna világítani. De az olajról nyolc napra gondoskodjunk! Lugos és Karánsebes, Marosvásárhely és Szatmár és minden hely, ahol igaz zsidók igaz chanuka-ünnepet ülnek, gondoljanak erre, gondoljanak a mi menőránkra, a Tarbutra, akitől jövőendő fényünket várjuk, aki csodákat tud, aki nyolc napig világított egy napra való olajból, — de jaj nekünk és jaj neki, ha követeljük a csodát. Lugos és Szatmár és Enyed és mindannyian: higgyünk a csodában, de gondoskodjunk nyolc napra az olajról!

Lemondanak az óromániai prefektusok. Bukarestből jelenti tudósítónk: Az óromániai prefektusok legnagyobb része a fővárosba érkezett, hogy itt figyelemmel kísérsje a Take Jonescu-kormány helyzetének további alakulását. Sokan közülük, így a brailai, botosani, buzai és ilfovi prefektusok lemondtak. A biharvármegyei prefektus tegnap értesítette a belügyminisztériumot, hogy az Averescu-kormány távozása miatt elakarja hagyni helyét.

Chanuka-mesedélután és gyermekből a Haggibborban. A Haggibbor hölgyválasztmánya ma, vasárnap délután 4 órakor a klubhelyiségben (Str. Avram Iancu 18) chanuka-ünnepet rendez a gyermekek számára. Az ünnepi éneket Ruvinszky Rafael, a kiváló operasínek fogja énekelni. A chanuka jelentőségét Giszkalay János meséli. Azonkívül meséket fognak előadni. Utána gyermekbál lesz, amelynek keretében csak 16 éven aluliak táncolhatnak. Belépődíj nincs, de a Tarbut számára gyűjtének személyenként 5 lei adót.

Ujra kúsznak a havazás miatt megszüntetett vonatok. Bukaresti tudósítónk jelenti: A CFR. vezérigazgatósa közli, hogy azok a vonatok, amelyek a legutóbbi havazás miatt néhány napig nem közlekedtek, ismét rendszeres forgalomban vannak.

Tüdőszanatóriumot létesítenek Erdély minden nagyobb városában. Bukaresti tudósítónk jelenti: A közmunkügyi minisztérium elhatározta, hogy Erdély minden nagyobb városában tüdőbeteg-szanatóriumot létesít. Elsősorban Nagyszébenben, Brassóban, Kolozsváron, Aradon, Marosvásárhelyen. Besztercén és Resicán állítanak fel ilyen szanatóriumot. Nagyváradon pedig újra megnyitják a tüdőbetegek részére szolgáló és nemrég megszüntetett szőlőtelepi gyógyintézetet. Mindegyik szanatórium számára ötszázezer lei alaptőkét utalnak ki.

A galut channukásai

*Pörögjön a kocka, ha rosszra, ha jóra,
Lobogjanak égve a szent örömök.
Ma Chanuka van, kigyuladt a menőra,
Stein! No hiába: a kocka pörög.
És egyre stelein. Hát meg sose fordul?
Eh, babra megy úgy is a négybetű fáin,
Tölts, tölts a pohárba, de sziníg a borból!
Löchájim chavéráj, löchájim, löchájim!*

*És sehechejani! Megértük az estét,
Ujjongjanak égve a szent örömök:
Ma kétezer éve, halálra keresték
Makkábi zsidó a szir-görögöt.
Ma kétezer éve! — De jó, hogy e kortul
A kétezer-év kora messzire tünt,
Makkábi esatázon, — eh, sziníg a borból,
Mi, hősök utódai: trendelizünk.*

*Mondják, kiujult az örök hadak útja,
A szent, a dicső, a kemény, meredek:
Feltörte a sírját a Makkábi Jüda
És küzdenek újra zsidó seregek.
Jaffában a vér csuda-bövíbe csordul,
— Eh, hünyd a szeméd le, — mi mit se hiszünk,
És tölts a pohárba, de sziníg a borból,
Mi hősök utódai: trendelizünk!*

*S pörögjön a kocka, forogjon a kártya
És éjjen a qyertya, — az ünnep örök
Tét nincs, — de nem is maradunk soha kárba,
Stein! — Na hiába, a kocka pörög.
És egyre stelein! Hát meg sose fordul?
Eh, babra megy úgy is a négybetű fáin,
És tölts a pohárba, de sziníg a borból:
Löchájim chavéráj, löchájim, löchájim!*

Károlyi Mihály Nagykárolyban akar letelepenni. Bukaresti tudósítónk jelenti: Károlyi Mihály, aki jelenleg Belgrádban tartózkodik, azzal a kéréssel fordult a román kormányhoz, engedje meg, hogy Nagykárolyban letelepdedjen. A Károlyi-családnak tudvalevőleg nagy birtoka és kastélya van Nagykárolyban, Károlyi Mihály is főleg erre a körülményre hivatkozott kérésében. Az itteni lapok nagyon rokonszenvesen írják Károlyiról, a fényképét is közlik és remélik hogy a kormány megadja a letelepdedési engedélyt a volt magyar köztársaság elnökének.

Az új belügyminiszter ígéretet kapott a királytól a hadiállapot és a cenzura megszüntetésére. Bukaresti tudósítónk jelenti: A „L'Orient“ megbízható helyről arról értesül, hogy Camarasescu belügyminiszter, hivatalba lépése előtt, királyi ígéretet kapott az ország különböző területein még életbenlévő hadiállapot és cenzura megszüntetésére.

Ha jó rum- és líkőresszenelát akar beszerezni olesón, forduljon Glück Henrik gyárához Oradea-Mare [Nagyvárad] Calea Vict. [volt Kolozsvári-ut] 74. sz.

Az Erdélyi Bank és Takarékpénztár Részvénytársaság tudatja igen tisztelt üzletfeleivel, hogy a pénztári órák folyó hó 15-től további intézedeésig délelőtt 9—12 ig és délután 3—4-ig fognak tartani.

Dr. Nesztor Emil fogorvos, ki városunkban mint ezredorvos és fogorvos már működött, gyakorlatát újlag megkezdte Majális-u. (str. Regala) 15. szám alatt.

KÖZGAZDASÁG

Technikai könnyítések a forgalmi adó elszámolásánál

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Az egyszázalékos forgalmi adó, melynek már lényege ellen is súlyos kifogásokat emeltek az érdekelt kereskedők, mint ismeretes, igen bonyolult technikai munkát rótt azokra a vállalatokra, amelyek ennek az adónak az elszámolására kötelezve vannak. A pénzügyminiszter tegnap rendeletet adott ki, amellyel 1922 január 1-ével kezdődőleg a forgalmi adó elszámolásával kapcsolatos adminisztratív teendőket igyekszik egyszerűsíteni. A rendelet négy pontja a következő:

1. Azok a részvénytársaságok, szövetkezetek és váltóüzletek, amelyek árutermeléssel és eladással foglalkoznak, a jövőben nem kötelesek napi listákat vezetni, ha a kereskedelmi törvényben előirt napijegyzékbe az eladásokat pontosan bevezetik. A napijegyzék (strazza) összegét naponként külön jegyzékbe kell átvzetni. A forgalmi adó lefizetésekor a napijegyzékkel együtt ezt a külön jegyzéket is be kell mutatni.

2. Az első pontban meg nem nevezett kereskedelmi vállalatok, kereskedők és iparosok a különleges jegyzék vezetése alól szintén felmenthetők. Ilyen irányu kérvényeket a pénzügyigazgatóság jóváhagyásával kell az adóbehajtással megbízott hatóságokhoz beadni. A felmentés megadható, ha az illető kereskedő vezet a törvényben előirt napijegyzéket.

3. Azok kereskedők, akik részben fényvési cikket, részben pedig olyan cikket árúsitának, amelyek után a forgalmi adó fizetése kötelező, az említett hatósági engedéllyel szintén vezethetnek napijegyzéket, de csakis a forgalmi adó alá eső elárúsításokról.

4. A vendéglők és kávéházak, amelyek a tiz, hat és három százalékos adóosztályokba tartoznak, kötelesek továbbra is az eddig szokásos jegyzéket vezetni. Ezeknél tehát a jelen rendelettel semilyen változás nem áll be.

Román magyar kereskedelmi kamara. A bécsi osztrák-román kereskedelmi kamara mintájára a magyar kormány kezdeményezésére Bukarestben most tárgyalások folynak egy Budapesten felállítandó román-magyar kereskedelmi kamara ügyében, amelyben a kolozsvári és bukaresti kereskedelmi kamarák is képviselve lennének. A kamarának az a célja, hogy a két ország kereskedelmi összeköttetéseit szorosabbra fűzze. Ugy gondolják, hogy a kamara által könnyebben volnának megköthetőek azok a szerződések, amelyek a két ország közötti árucserét és a közvetlen vasuti forgalmat megkönnyítik. Ugyancsak ennek a kamarának lenne a feladata, hogy a Magyarországgal való telefonösszeköttetés újrafelvételeit kieszközölje.

Az új kormány megváltoztatja a behozatali rendszert és a vámtarifát. Bukaresti tudósítónk jelenti: Az ipari és kereskedelemügyi minisztériumban működő importbizottság javaslatot dolgozik ki arról, hogy az új kormány a jelenlegi behozatali rendszert és vámtarifát megváltotassa.

A nagyváradi és a marosvásárhelyi kamarák átszervezése. A nagyváradi kereskedelmi kamara átszervezése most van folyamatban. A kamara élére a kormány átmeneti bizottságokat nevezett ki, amely a kamara ügyeit a választásokig intézi. A kereskedelmi osztály élén Diamandi bankigazgató, Petru Pantea, dr. Moskovitz, J. Marta és F. Schenker kereskedők állanak. Az ipari osztály vezetésére J. G. dea, Sonnenfeld Gusztáv, C. Bogdán és dr. Stern Ödön nagyiparosokat neveztek ki. A vezetőség átszervezését kérte a marosvásárhelyi iparkamara is. Marosvásárhelyen az iparkamarai választásokat minden valószínűség szerint januárban tartják meg.

Valutapiac:

Páris, dec. 23. Bukarest 9 1/2, London 5265, Newyork 1261, Belgium —, Róma 56, Svájc 246, Prága 17 1/2, Madrid —, Berlin 6 1/2, Bécs 050, Amsterdam —, Budapest —, Szófia —.

Bécs, dec. 23. Lei 39:50, dinár 8000, dollár 3350, belga frank 44000, francia frank 47000, svájci frank 1060, holland forint —, dán korona —, jugoszláv korona —, norvég korona —, svéd korona —, szokol 7500, magyar korona 900, leva —, lira 24000, márka 3000, lengyel marka 18300, font sterling 228, rubel —.

Berlin, dec. 23. Bukarest —, Amsterdam —, Brüsszel —, Kristiania —, Kopenhága —, Stokholm —, Helsingfors —, Róma 842 1/2, London 788, Newyork 189 1/4, Páris 1497 1/2, Zürich 3730, Madrid —, Bécs 725, Prága —, Budapest 2962 1/2.

Zürich, dec. 23. Bukarest —, Berlin 270, Amsterdam —, Newyork 513, London 2146, Páris 4050, Milano 2265, Brüsszel —, Kopenhága —, Stokholm —, Kristiania —, Madrid —, Prága 710, Budapest 82 1/2, Zágráb 195, Buenosayres —, Varsó 18, Bécs 20, osztr. leb. kor. 11.

Budapest, dec. 22. Lei 524, Napoleon 2440, font sterling 2655, leva —, dollár 831, francia frank 51 1/2, márka 360, lira 2750, osztr. kor. 1137 1/2, rubel 40, szokol 856, svájci frank 12200, dinár 912, lengyel marka 20.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR: ROMAN OPERA

Hétfő: Bohémek. (Acca Barbuval, Mimi Nestorescuval, Grozavescuval, Baloghgal, Crisannal, Apostolescuval és Gavrilescuval.)

Szerda: Samson és Delila. (Pavellel, Apostolescuval és Lya Poppal.)

Péntek: Aida. (Nestorescu kisasszony szereplésével.)

MAGYAR SZÍNHÁZ

Vasárnap d. u. 8 órákor: Hattyu. (Olcsó helyárrakkal.)

Vasárnap este fél 8 órákor: Offenbach. (V. Hegyi Lili vendégtájkával. Rendes helyárrakkal. Általános bérletszűnetben.)

Hétfő d. u. 8 órákor: Tatarjárás. (Olcsó helyárrakkal.)

Hétfő este fél 8 órákor: Betyár kendője. (V. Hegyi Lili főllépésével. Rendes helyárrakkal. Napibérlet 70. szám B.)

Kedd d. u. 3 órákor: Az a huncut kéményseprő. (Gyermekelőadás. Olcsó helyárrakkal.)

Kedd este fél 8 órákor: Stambul rózsája. (Jubiláris előadás 50-edeszer. Sümegi Ödön vendég-főllépésével. Bérlet 71. szám C.)

Szerda: Szerencsetánc. (Operettújdonosság, először. Premierhelyárrakkal. Premierbérlet 16. szám.)

Csütörtök: Szerencsetánc. (Operettújdonosság, 2-odszor. Rendes helyárrakkal. Napibérlet 72. szám D.)

Péntek: Szerencsetánc. (Operettújdonosság, 3-adszor. Rendes helyárrakkal. Napibérlet 73. szám A.)

Szombat: Szerencsetánc. (Operettújdonosság, 4-edszor. Rendes helyárrakkal. Napibérlet 74. szám B.)

Vasárnap d. u. 3 órákor: A cigány. (Szentgyörgyi István főllépésével. Olcsó helyárrakkal.)

Vasárnap este fél 8-kor: Szerencsetánc. (Operettújdonosság, ötödször. Rendes helyárrakkal. Általános bérletszűnetben.)

Hétfő: Szerencsetánc. (Operettújdonosság, 6-odszor. Rendes helyárrakkal. Napibérlet 75. szám C.)

Kedd: Carmen. (Operarepriz új betanulással s új szereposztással, R. Lorbeer Iona, Róza Li, Ruvinszky, Sugár, Operabérlet 13. szám. Előadás kezdetén a nézőt re vezető ajtókat bezárják.)

Szerda: Színház. (Újdonság, 6-odszor. Rendes helyárrakkal. Napibérlet 76. szám D.)

Színházi iroda hírei:

Szerdától kezdve a jövő hét minden estjén, sőt még a következő hét első napjain is a Szerencsetánc fog színerkelülni. Hosszu ideje nem volt a színháznak ilyen mulatságos szövegű, pompás zenéjű operettje, aminőnek a Szerencsetánc igérkezik. Annymra bizik az igazgatóság a Szerencsetánc sikerében, hogy hat egymástani estére tüzte ki. Szerdán lesz nálunk a Szerencsetánc első előadása (premierbérletben s premierhelyárrakkal), csütörtökön, pénteken és szombaton rendes helyárrakkal s rendes bérletfolyamban adják, vasárnap este ismét általános bérletszűnetben kerül színpadra a következő hétfőn bérletfolyamban. Mind a hat előadásra már most árusítja a színházi pénztár a jegyeket. A Szerencsetánc sorozatos előadásai, után finom és szellemes új francia színműnek, a Naplementé-nek lesz a premierje. A Naplementé-t Pierre Wolff írta, eredeti címe: Les ailes brisées. Párisban szenzációs sikere volt. Magyarra Heltai fordította. Táray, Forgács, Lengyel, Baróti, Izsáki,

Lackó, Hajnal, Táray Bőke fogják a Naplemente szerepeit játszani. A karácsonyi ünnepeken hat előadással fogja a színház előrakoztatni a közönséget. Vasárnap délután olcsó helyárrakkal Molnár Ferenc nagy sikerű darabja, a Hattyu fog színerkelülni, este pedig az Offenbach-nak lesz a 13-ik előadása. Hétfőn délután a Tatarjárás-t, este pedig a Betyár kendőjét adják. Keddén délután 3 órákor gyermekelőadás lesz olcsó helyárrakkal, a Huncut kéményseprő fog színerkelülni, este pedig a Stambul rózsájának lesz az 50-edik előadása.

Főszerkesztő: DR. FISCHER JOZSEF
Felelős szerkesztő: MARTON ERNŐ
 Kiadó: KADIMA kiadóvállalat részv.-t.
 Szerkesztőség: Calea Reg. Ferdinand (volt Ferenc József-ut.) 48.
Kiadóhivatal: Szentlélek-utca 1/a.
Fiókhivatal: Nagyvárad, Deák Ferenc-u. 9.
Arad, Str. Alexandri 1.
Szatmár, Bathányi-utca 24. sz.

A Cluj-Kolozsvár városi villamosmű üzemvetősége és tisztviselői kara fájdalommal tudatja, hogy felejtethetetlen főnöke

Ott József úr

az üzemnek csaknem másfél évtizeden át érdemekben gazdag, nemes jellemű igazgatója f. évi december hó 23-án hajnali 3 órákor hosszas szenvedés után meghalt.

Temetése f. hó 25-én, vasárnap délután fél 4 órákor lesz a köztemető halottas kápolnájából a róm. kath. egyház szertartása szerint.

Emlékét kegyelettel és szeretettel fogjuk őrizni!

Legyen pihenése csendes!

Cluj-Kolozsvár, 1921. évi december hó 23-an.

Csak egy pár napig!

Érvényesek az alanti olcsó árak

a BATA

világhírű cipőgyár cluji lerakataiban

	Ezelőtt	Most
1 pár női magasszárú cipő	349	249
1 " barna " "	399	349
1 " kivágott fél " "	199	129
1 " férfi prima fok. box c.	349	299
1 " divat barna cipő	398	349
1 " " vizm. vadász "	399	399
1 " gyermek. cipő 29-34 sz.-ig	269	169
1 " " 34-38 "	299	199

Siessen mindenki szükségletét fedezni, amíg a kedvezményes árak tartanak.

Revilleier és Urban, Vien-téle prima, sortírozott

Ho dő, lemez és kazánszegecsek. Vascacsavar; lapos, lencse és félgömbfejjel. Rézfacsavar; lapos, lencse és félgömbfejjel. Kapupánt, kerék és gepcsavarok. Vasmenetű és állítócsavarok. Vágott Withworth-anyák. Saszsegek és alátétlemezek.

Nagy lerakat! Csakis engros!

I. NACHT

2954-1

fémnagyereskedő erdélyi fiókhálózatában:

Arad: Str. Decembrie 1.

Cluj: Piața Cuza Vodă 12.

Ham- és likörgyűzők figyelmébe

Eredeti

angol rumesszencia

valamint az összes egyéb fajtájú essenciák versenyen kívüli minőségben kaphatók

Levélbeli megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek

„Continental” essenciagyár, Kolozsvár, Óvár

BŐRKABÁTOK

mindennemű bőrruhák, bricses nadrág, női bőrkabátok, autó, fliger bőrsapkák, női sapkák méret szerint is készülnek.

Szücs árak, szőrmék állandóan raktáron. — Lábszárak, — gyermek szőrmé takarók igen szép kivitelben.

Kereskedők, vállalatok tömeges megrendelése esetén árkedvezmény.

BŐRRUHAÜZEM ORADEA-MARE
CALEA VICTORIEI (KOLOZSVÁRI-U.) 1.

HAAS LIPÓT

LINOLEUMRAKTÁRA
ÁTKÖLTÖZÖTT
STR. UNIVERSITATEA
(EGYETEM-UTCA)

Nagy választék padló bevonáshoz szükséges linoleumban, szövetszőnyegekben, viaszos vászon, gummiárak, esőkabátok, zelluloid-árak, torna- és sárcipők, reggeli papucskok, fésűk, játékszerek stb.

Gutfried és Herskovits

Oradea-Mare — Nagyvárad
Piața Unirei 12. - Szent László tér

Erdély legnagyobb és legszolidabb importőrei. Állandó gyári lerakat chemnitz-i kötött szővött árakban, egymint horgolt nyakkendők, mindennemű harisnyák, sálak stb. — Nagy raktár mindennemű hermandi olasz D. M. C. cernák és pamutokban.

Megrendeléseket postán eszközölünk

KÖNIG MIKSA

nemzetközi szállítási vállalat

ARAD

2566-1

Képvisele Európa minden nagyobb városában. Elvállal szállítmányokat külföldre és külföldről minden relációban. Pénzügyminiszterileg engedélyezett vámügynökség. — Darabárukat szállít biztosítással, teljes szavatossággal a Franco Romana Általános Biztosító Részvénytársaság által

SZŐRME divat különlegességek nagyraktára DÉRY LAJOS szücsmesternői Strada Memorandumul (Unió-u.) 3. Interurban 12-12.

Kereskedők figyelmébe!

Cérna (kutyafejű márka gar. 400 yardos)

DMC TCI himző, harangcérna 30-100-ig. (Sewing) Aida kötőpamut nagy lételekbe érkezett

LANDESMANN és WEISZ céghez, CLUJ, Uránia-palota az intrati cernagyár erdélyrészi lerakata

Aschenberg Zsigmond

értesíti üzletfeleit, hogy irodahelyiségeit Calea Reg. Ferdinand 65 alá helyezte. — Telefon 10-24.

Rendszeres gyűjtőforgalm:

- Wien—Cluj
- Prag—Cluj
- Berlin—Cluj
- Budapest—Cluj
- Exportok minden irányban
- Pontos és gyors vámolás

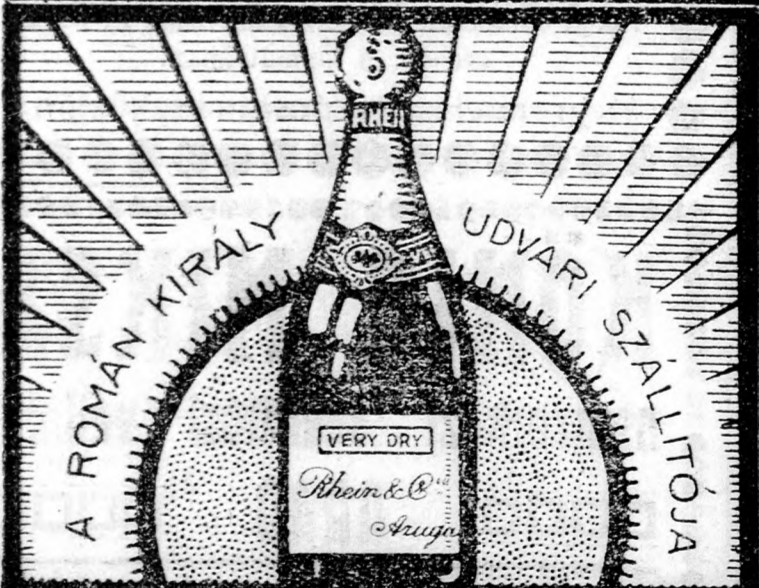
Karlsbaadi porcelánárak. Cseh táblaüveg. Schreiber-féle préselt és csiszolt üvegaruk. Opállampák és ertyők. Lámpaárak legolcsúbban beszerezhetők

DEUTSCH K. I.

Rt.-nál

Oradea-Mare — Nagyvárad, Str. Nicolae Jorga (volt Zöldfa-utca) 4. Interurban telefon 71 1283 Kérjen árajánlatot!

GIE GRUPUL DE INDUSTRII BUCURESTI GIB

Rhein

PEZSGÖ

"Rhein Royal"
"Rhein Very Dry"

Weser ügynökség FINKELSTEIN FULÖP Calea Victoria BUCURESTI

Utleveleket 48 óra alatt láttatunk. Felvesz hirdetéseket és fényreklamhirdetéseket. Fordításokat elvégez. "RECLAMA", Piata Unirei 4. I. emelet 2917-1

Nagy karácsonyi vásár

Női harisnya Lei 10:50
 Férfi gyapju harisnya „ 13:50
 Gyermek gyapju keztyü minden nagyságban . . . 10:—
 Gyermek patent harisnya „ 8:—

Ezen árak csak 8 napig érvényesek

IMRE LAJOS

Wesselényi-u. és Szép-utca sarok

Táblaüvegek minden méretben, lámpaárut, kristályfehér lámpacső és csiszolt üvegarukat, demijonokat raktárról azonnal szállítunk
AUSLÄNDER TESTVÉREK 1902
CLUJ—KOLOZSVÁR,
Piata M. Vitcazul (v. Széchenyi-tér) 39.
EN-GROS! Telefon 9-54. EN-DETAIL!

Csak viszontelárusítóknak!

Allandó nagy raktár kötött- szövött- tricót- és galanterie árakban

LEITNER és LONDON

ORADEA-MARE (Nagyvárad), Str. Nicolae Jorga (Zöldfa-u.)
Nagyobbtételérkezett németországi keztyü és harisnya cikkeköl 2879-1

Csak viszontelárusítóknak!

Karácsonyi játékszerek megérkeztek
Feiner Testvérek en-gros és en-detail áruraktárakba.
Cluj, Calea Regele Ferdinand (Wesselényi-u.)

Grünwald

Üvegsiszolda, tükörárugyár és épületüvegezési vállalata Oradea-Mare, Str. Gerliczy-utca 16

tudatja, hogy tükörüveg-szállitmánya megérkezett!

Készít mindenféle csiszolt butorüvegeket és tükröket, tükrök ujrakonrozását. — Fintükrök I. II. III. rendű (10/16 coll) ládákban. Épületüvegezés! Minden méretű valódi cseh táblaüvegek állandó nagy raktára

Metropol kávéházban

négyszer hetenként FRITZ THELER karmester vezénylete alatt salon vonós-zenekar hangversenyek

Feltűnő olcsó árak!

Most érkezett nagy mennyiségben békebelli minőségű prima flor- és musslin-harisnya divat színekben. Gyermek-harisnya, prima flor, minden nagyságban. Nagy választék női selyem-, gyapju kabát- és átkötésbluzokban 1197

BLATT

KÖTÖTT SZÖVÖTT ÁRUHÁZA CLUJ, FÖTÉR 13. SZÁM

WIENBEN

Megnyitottuk is Vollzeile 15 szám alatt internacionális szállítási irodánkat. Vállalkozunk mindenféle export és import szállítási ügyek lebonyolítására. Gyűjtőkocsi forgalom. Butorkocsikkal való szállítás. Fuvarlevelek felülvizsgálása és díjtöbbletek kiutalása. Központ: Cluj. Fiókok: Wien, Nagyvárad, Orsova. Kirendeltségek minden határon. **DEUTSCH TESTVÉREK** 1276

„Herkules” barna tápsör

egyenrangú a világhírű müncheni Salvator sörrel

Czell Frigyes és Fiai

kolozsvári sörgyárának új, különleges gyártmánya, péntektől 1921 december hó 23-tól kerül forgalomba palackokba és csapolva és minden idevágó üzletben kapható. — Amellett, hogy a legolcsóbb élvezeti ital a „Herkules”-tápsör a legegészségesebb is, mely ádit, erősít és étvágyat gerjeszt! 2966-1

**Fertőző beteg
környezete**

'Lysochlorral' moskodjék

Kapható gyógyszerárakban és drogériákban

Izraelit. Bogostovna Općina Subotica.

Pályázati hirdetés

A subotici izr. hitközség az elhalálozás folytán kereskedésben levő főrabbi-hitszónoki állásra pályázatot hirdet. Az állás mintegy 150000 jugoszláv korona ö szavadalmazással van dotálva. Pályázatok a szükséges okirattal felszerelve az előjáró-ághoz intézendők. Pályázati határidő 1922 március 1. Csakis próbaszónok-latra meghívottak költségei térítetnek meg.
Subotica, 1921 évi december hó.

Dr. Klein
hitk. elnök.

Kereskedők 2827-1 Iparosok!

Olyassátok és terjesszétek a
„Román Kereskedők Lapja”-t.
mely román, magyar és német nyelven
érdekeitek védője és képviselője
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Cluj, Piata Unirei 17. — Telefon 3-31.

BREUER ÉS RONA

nemzetközi szállítási-
és bizományi vállalat
ORADEA-MARE. Interurb. telef. 5-55
Szállít bármely országból egész Románia
területére vaggontételeket és darabárakat
biztosítással.
Olcsó díjtételek. Külön árubiztosítási osztály

Legelőbb elsőrendű szalámi
és naponta frissen készült hideg felvágottak
kaphatók a
Huscarnok és Szalámigyár R.T.-nél
Cluj, G. Baritiu (Malom-utca) 8. szám alatt
Videki megrendeléseket postán, utánvét
en gros árban — pontosan eszközünk
ÁRJEGYZÉK ÉS **הכשר** INGYEN!
EBOVITS ES WEINSTOCK

Az összes lakkok és lakkfestékek
elismert békebeli minőségben
**Reichold, Flügger &
Boecking lakkgyárából**

Wien — Kagrán
a csatolt részek minden jobb
festékkereskedésében kaphatók.

**Megkezdődött a
karácsonyi nagy vásár**

a
Hosszu-utca 1 szám alatti
Gerő Zoltán áruházában,
ahol a következő cikkek kerülnek eladásra

Ezen árak kizárólag de-
cember 23-ig érvényesek.

1 Ruhára való mosó szövet	Lei 89—
1 " " " barchet	" 89—
1 " " " kreton	" 89—
1 " " " delain	" 89—
1 Divat vállkendő	" 89—
1 Divat selyemkendő	" 89—
6 pár cérna női harisnya	" 89—
6 drb. gyermek zsebkendő	" 29—
1 méter ruha bársony	" 39—
1 drb. himzett női ing	" 49—

Valamint a raktáron levő összes árak leszállított árakban lesznek árusítva.
Maradékok minden elfogadható árban
Ugyancsak Hosszu-utca 1 szám alatt a FÜSZER-
CSARNOKBAN szerezhethi be legelőbbban
fűszer és gyarmatárúit. 2880-1

„HELIOS“
Kötő- és Kötőszöveggyár R.-T.
TARGUL-MURES

már üzemben van. Külföld-
ről hozott szakmunkásaival
gyárt mindenféle kötöttáru-
kat, elsőrendű minőségben

CUKORRA ÉS CSOKOLADÉ KARTÁR
LUSZTIG és NUSSBACHER Calea Regele Ferdinand No. 31
Szállítunk postán, utánvét mellett.

Szövő cérna 2909-1
és gyapot aradi és cseh gyártmányu, valamint
textiláru állandó nagybani elárúsítás

Révész és Reisz Arad
Bulev. Reg. Ferdinand (Boros Béni-tér) 9

Parfumerie
László & Comp.
CLUJ, Piata Unirei 12.
Telefonszám: 178.

Manicure és parfume
casetták, francia, angol
parfüm és kozmetikai
különlegességek

Engros és endetail
1211

Ujrafoncsorozás! **Finntükrök gyártása!**

PÉCHY ÉS TÁRSA
MODERN ÜVEGCISISZOLÓ és TÜKÖRÁRUGYÁR
üzemét ORADEA-MARE (Nagyvárad) Str. Saguna (Kapucinus-u) 20 sz. megkezdte
Minden méretű és minőségű tükrök, butorüvegek olcsó árakon meg
rendelhetők. 1270 **KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT!**

TUNGSRAM

Tungsrám Villamosági R.T. Cluj, Kómatalja-utca 25. Telefon 201.

**Szenzációs árak és
állandó nagy választék
férfiruha és kabát-
szövetekben**

Scherer Károly és Fiai utóda Gromen & Herbert

nagyszebeni posztógyár és nagydísznői darócposztógyár lerakataiban 1290
Cluj, Nagyszamos-vashid mellett (Babos-palota)

Mindennemű takarók és szőnyegek raktáron

APROHIRDETÉSEK

Egy szövege 1 le. Vastagabb betűvel 2 le.
Legkisebb apróhirdetés ára 10 le.

Angol munkákat leg-
jutányosabban készít
Pollák női szabó Hu-
nyadi-tér 13. 2977-1

Angolból, franciából,
németből oktatók havi 70
leért. Fordításokat vállal-
lok. — Calea Victoriei (v.
Kossuth Lajos-utca) 16.

Timárségéd, ki zurich-
telésben dolgozott és fa-
ragáshoz ért, azonnal fel-
vétetik. Sámson börtgyár-
ban Cluj, Gyufagyár-u. 1.
Gyorsaru raktár átellené-
ben. Telefon 3-86. 2980-1

Egy jó házból, négy
középkorú végzett, izr.
fiu tanulónak felvétetik:
Hirsch és Czodik börtüz-
letében Szép-utca. 2989-1

Boeskor, mosótalp, fel- sőbb és szijgyártóblank

Állandóan nagy készlet ki-
csinyben és nagyban, legol-
csóbb árak mellett. — Vidéki
megrendeléseket kis posta-
csomagokban is eszközök. —
Jelenlegi talp és boeskor ára
65-70 le, vagonként
5 százalékos engedmény.

SÁMSON BÖRTGYÁR,
Gyufagyár-utca 1. — Gyors-
aru raktárral szemben.
Telefon: gyár 3-86 — lakás 3-87.
1278

K Á S S A A.

1288

legolcsóbb géplakatos és villamoserő átviteli vállalat.

Szakmája mindenféle gépek és motorok javítása,
gyárak malmok és ipartelemek szerelését, bővítését,
javítását jutányosan vállalja — javító műhely:

CLUJ-KOLOZSVÁR, CALEA VICTORIEI 99.

Első Erdélyrészi Ékszerárúgyár

CLUJ—KOLÓZSVÁR,

Strada Xenopol (Szappan-utca elején)

Állandóan raktáron tart saját készit-
ményű láncot, gyűrűt, karkötőt stb.
Vállal minden e szakmába vágó mun-
kák elkészítését, alakítását és javítását.
Fogászati arany és ezüstben. Törmelék
arany beváltása. 1273

Telephon

2-13

Telephon

VADÁSZ ÉS TSA

VILLAMOSSÁGI ÉS VIZVEZETÉSI BE-
RENDEZÉSEK SZERELÉSI VÁLLALATA

Cluj, Egyetem-utca. — New-York épület.

Telefon-szám: 2-14. 997 Telefon-szám: 2-14.

מבט של קמפ

bármely vasúti állomásra, vagy kívánatra
מצות

tetszés szerinti mennyiségben szállítunk.
Levélbeli megkeresésre azonnali részletes
árajánlattal szolgálok. Legszigorúbb ortho-
dox felügyelet biztosítva.

Aradi Orh. Izr. Hitközség
Előjárásága.

2982-1

Textilárut nagyban

legolcsóbban beszerezhető

RÉGER & HEIMOVITS cégnél
CLUJ, Piata M. Viteazul (v. Széchenyi-tér) 12

Glória

Tápsör

a torjai sörgyár különleges gyárt-
mánya njobb forgalomba hozatott
és mindenütt kapható, ugyszintén
a kitünő minőségű és közkedvelt
világos tordai

Koronasör

is. Főraktár CLUJ, Calea Dor-
bantilor (Honvéd-u.) 11. szám. Te-
lefon 394.

COHN & SCHRADER

törvényszékiileg bejegyzett el-
adási ügynökség irodája —
Elvállal fűszerek, gyümölcsök
(paradicsomalma, paradicsom-
iz) stb. bizományi eladását

A BERLINI NAGY VASARCSARNOKBAN
Üstethelyiség: Zentralmarkt-Halle Ia. Stand 2
Sürgöncim: „Vieifruc t' Berlin c. 25. 000

Háboru előtti tartozásokat

előnyösen rendez Zolner József egyeztető
irodája Budapest, V. Lipót-körut 4.
381-1

Hamburg—Amerika Linie

Engedélyezett vezérképviselő Románia
számára

Lazarovitz ügynökség

Temesvár Bukarest Cluj
Srt. Mercy 2. Cal. Grivitei 183. Piata Unirei 7.
Csernovic
Tempelgasse 4.

Tisztelettel értesitem a t. közönséget, hogy gőzö-
seink a következő sorrendben indulnak

Északamerika felé:

Bayer január 5.	Mount Caroll febr. 28.
Mont Caroll jan. 12.	Hansa márc. 2.
Hansa január 19.	Mount Cluiton márc.
Mont Cluiton jan. 26.	Württemberg márc. 16.
Württemberg febr. 2.	Mount Clay márc. 20.
Mont Clay febr. 9.	Bayeru március 30.
Bayern febr. 16.	

Kivaló tisztelettel Lazarovitz ügynökség.

Hamburg—Délamerikai Hajózási Társaság, Temesvár

**Fiókok: Bukarest,
Csernovic és Cluj**

A tisztelt közönség tudomására ho-
zom, hogy a Hamburg—Délamerikai Ha-
józási Társaság romániai vezérügynöksége
rám ruházott és abban a kellemes
helyzetben vagyok, hogy e vonalra hajó-
jegyet szolgáltathatok ki.

Minden közelebbi információt és
tudnivalót készséggel bocsátok az érdek-
lőde felek rendelkezésére és kérem az
utazóközönséget, hogy ideiglenes irodám-
ban (Prinz Eugen de Savoya) látogasson
meg.

Kivaló tisztelettel:

Klein Gyula,

a Hamburg—Délamerikai Hajózási
Társaság romániai vezérképviselője

KARÁCSONYRA mindenki lássa el magát >>>>>>> **ménes-magyaradi cognac** medicinallal

Kadima kiadóvállalat Rt. kiadása, Cluj—Kolozsvar.